

Gazetecilerimiz Vaşington'da

Amerika Hariciye Müsteşarı

Arkadaşlarımızı "Atatürk'ün dehası ve mesai arkadaşlarının yardımı ile kurulan dünyanın büyük demokrasilerinden birinin matbuat mümessilleri,, sıfatıyla selâmladı

Washington, 4 (A.A.) — Son günlerde İngiltereden Birleşik Amerika'ya gelen maruf beş Türk gazetecisi dünkü Cumartesi günü M. Sumner Welles'in basın toplantısında hazır bulunmuşlardır. Kendilerine hoşgeldiniz diyen M. Welles, Türk gazetecilerinin Vaşington'a bilhassa müsait bir zamanda geldiklerini söylemiş ve misafirleri, «Atatürk'ün dehası ve mesai arkadaşlarının yardımı ile kurulan dünyanın büyük demokrasilerinden birinin matbuat mümessilleri sıfatıyla selâmlamıştır. M. Welles, bundan başka, Birleşik Amerikanın Türkiye için beslediği yüksek takdir ve hayranlık duygularını da ifade etmiştir. Londra, 4 (Radyo) — Newyorkta bulunan Türk gazetecileri şere-

fine Amerikan matbuat mümessilleri bugün millî matbuat klübünde bir ziyafet vermişlerdir.

Amerika, Suriye ve Lübnan'ın istiklâline alâka gösteriyor

Vaşington, 4 (A.A.) — Hariciye Nazırlığı Müsteşarı M. Sumner Welles bugün gazetecilere verdiği bir demeçte M. Wadsworth'un Suriye ve Lübnana başkonsolos ve siyasi mümessil sıfatıyla tayini keyfiyetinin bu memleketlerdeki istiklâl arzusuna Amerika tarafından gösterilen alâkaya bir delil teşkil ettiğini söylemiştir.

Stalingrat savaşı sürüp gidiyor

Ruslar, Volga yoluyla malzeme alıyorlar

Voronej cephesinde Almanların bir taarruzu püskürtülmüş

Londra, 4 (A.A.) — Almanlar, Stalingrada Rusların Volga yolu ile malzeme almakta devam ettiklerini itiraf ediyorlar.

Alman radyosunda bir harp muhabiri şöyle demiştir: Volga nehri «shipsiz bölge» haline girdi. Gündüz nehirde gemi veya başka taşıt vasıtalarından hiç biri görünmüyor. Fakat gece Rus, yecak ve takviyeler almaya devam ediyorlar, nehrin aşmağa ve malzeme, yilam ediyorlar.

Berlin, 4 (A.A.) — Alman orduları Başkumandanlığının tebliğinden:

Stalingrad şehrinin şimal topraklarında düşman yeniden, tahkim edilmiş bir çok evlerden çıkarılmış ve inatla süren çarpışmalardan sonra burlarında almıştır.

Kuvvetli hava birlikleri ve hava karşıkoyma topçusu ordu teşkilatını desteklemiştir. Başka savaş uçakları düşman takviye muvazana yollarını tahribe devam etmiştir. Büyük sayıda düşman yük trenleri yok edilmiştir. Volga'da bir motorlu gemi batırılmıştır. Volga doğusundaki Sovyet topçu mevzilerine ve hava alanlarına bomba, larla gece taarruzları yapılmıştır. (Devamı: Sa. 3, Sü. 2; de) X

Kafkasya bölgesinde

Almanlar bir kesimde 500 blokhavz zaptetmişler

Berlin, 4 (A.A.) — Alman orduları başkumandanlığı tebliğinden:

Kafkasya şimal batı kısmında ormanlarda ve muharebe tesislerinde bulunan birçok mevziler düşman mukavemetine rağmen zaptedilmiştir.

Hava kuvvetlerimiz kendi hareket noktaları karşısında bulunan ve taarruza hazırlanan düşman asker kolonlarına hücum etmişlerdir.

Terek cenubunda müstahkem mevkiiler haline getirilen ve inatla müdafaa edilen Elsetovo ve Warchnijhupr şehirleri hücumla zaptedilmiştir.

Cephenin merkez kesiminde hücum kitalarımız başarılı taarruzlar yapmışlardır.

İlmen gölünün cenup doğusunda kuvvetlerimizin teşebbüsleri yeni başarılar elde etmiştir.

Berlin, 4 (A.A.) — Kafkasya bölgesinde Alman ve müttefik kitaları şiddetli muharebeler esnasında düş-

Lâdoga gölü cenubunda önemli Rus teşkileri yok edilmiş

Berlin, 4 (A.A.) — Ladoga gölünün cenubunda yapılan muharebede, Alman hatlarına taarruz eden kuvvetli bolşevik teşkileri 21 ağustos ile 2 ilkteşrin arasındaki müddet için, de yok edilmişlerdir.

Diğer cihetten Ladoga gölünde husule getirilen cephe

yok edildikleri bildirilen yedi avcı tümeninden başka, D.N.B. ajansının askeri bir kaynaktan öğrendiğine göre, altı avcı tuğayı, dört tank tuğayı ve iki zırhlı tabur yok edilmiş, başka bir avcı tümenine de ağır kayıplar verilmiştir.

Yeni Avrupa

Göbels: "Bu işde tarafımızdan bir cebir asla bahis mevzuu olamaz,, diyor

Berlin, 4 (A.A.) — Ontümzdeki Cumartesi intişar edecek olan Das Reich'da Dr. Göbels'in «Yeni Avrupa» başlıklı bir yazısı çıkacaktır. Bu yazısına, «Harpten sonra Avrupanın nasıl kurulması gerekeceği hakkında düşmanlarımızın vazih bir fikrileri yoktur» diye başlayan Dr. Göbels, bu mevzuu inceliyerek diyor ki:

Bu işte bizim tarafımızdan bir cebir asla bahis mevzuu olamaz. Gelecekteki yeni Avrupa, kendisine katılanlara ve ondan hasılat alanlara zardan ziyade faydaları dokunacak olan bir kurum olacaktır. Yeni Avrupaya katılacak olan millet ve devletler, büyük inkişaflarla dolu olan önümüzdeki atının yitirdiği fırsatları arasında korumalarına imkân olmayan ekonomik ve sosyal bir emniyeti yeni nizama nisbeten az tazyiklerle bulunmak suretile elde etmiş oluyorlar.

Rus fabrikaları

Uçak ve tank imalinde rekor yapmışlar

Moskova, 4 (A.A.) — Pravda gazetesinin yazdığına göre, Sovyet harp fabrikaları bu yılın üçüncü üç aylık devresinde istihsalâtta rekor sayılacak derecelere varmışlardır.

Hava istihsal endüstrisi muayyen nisbetten yüzde altı fazlasıyla uçak imal etmiştir. Tank imalatında da fazlalık vardır.

Amerika bahriye silâhendazlarının karaya bir çıkış hareketi

Pasifikte Amerikan taarruzları

Andreas takımadaları işgal edildi

Tokyo radyosu, Salomon adalarında yeni harekâtın başlayacağından bahsetmiş

Londra, 4 (A.A.) — Şimali Pasifikte Amerikalı kuvvetler Andreas grubunu işgal etmişlerdir. 6 büyük adadan müteşkil olan bu gruptan kalkınarak Aleut adaları, na daha kolaylıkla taarruz edilebilecektir.

Birmanya ya akınlar

Londra, 4 (A.A.) — Birmanya'da uzun menzilli Amerikan bomba uçakları Mandalaya taarruz etmişlerdir.

Yeni Gine'de

Londra, 4 (A.A.) — Cenup batı Pasifikte, Yeni Gine adasında Amerika kuvvetleri Owen Stanley dağlarında yeniden ilerlemişler ve ganaim elde etmişlerdir. (Devamı: Sa. 3; Sü. 6 da) +

Vickard diyor ki Allaha şükür

Bizim için savaşan müttefikleri besliyebiliriz

Göring diyor ki Alman ordusu

Zaptedilen yerlerin mahsulâtile besleniyor

Vickard

Newyork, 4 (A.A.) — Ziraat Nazırı M. Claud Vickard, dün, M. şisipti eyaletinde Tylertov'da söylediği bir nutukta ödünc ve kiranın gereğince birleşik milletlere gönderilecek yiyecek miktarının son zamanlarda artırılmış olduğunu ve bu artışın gittikçe fazlalaşacağını bildirmiştir.

Bu yıl mahsulün bereketine işaret eden Nazır, şunları ilâve etmiştir:

Bizim için deniz, kara ve havada savaşan birleşik milletlerin askerlerini ve bunları cephe gerisinde destekleyen erkek ve kadınları besliyebildiğimizden dolayı, Allaha şükrediyoruz. Bu yıl geçen yıla nazaran iki misli fazla arpa ve soya ve aşağı yukarı 70 milyon-

dan daha fazla yumurta ve 4 milyar libreden daha fazla süt istihsal ettik.

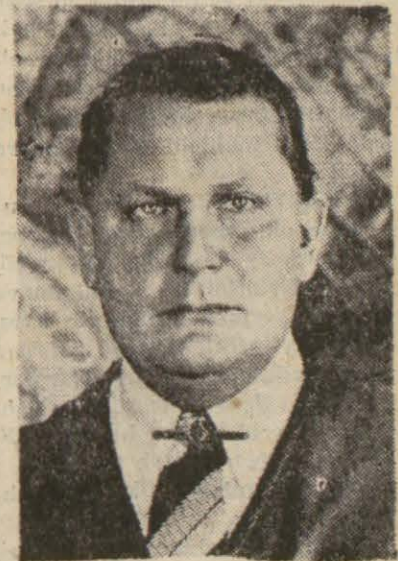
Göringin nutku

Berlin, 4 (A.A.) — Hasat bayramı münasebetiyle bir nutuk irat eden Almanyâ mareşali Göring, hangi cephede olursa olsun, bütün Alman ordusunun munhasıran zaptedilen yerler mahsulâtile beslen, diğini ve orarlardan ana vatana munzam gıda maddeleri de getirilmekte olduğunu söylemiştir.

Mareşal Göring, nutkunun alt tarafında, Almanyanın halen altı milyon yabancı işçiyi ve beş milyona yakın harp esirini beslemek mecburiyetinde bulunduğunu bildirmiştir.

Bundan sonra İngiliz hava kuvvetlerinin yaptığı tedhiş akınların, dan bahseden Mareşal Göring bu hususta şöyle demiştir:

Yüz veya iki yüz tayyare tarafından yapılmış bombardmanların

Göring

husule getirdiği tesirleri bilmez degilim. Bu taarruzlar neticesinde bir (Devamı: Sa. 3; Sü. 4 de) +

Ankara - İstanbul hattı

Bugün veya yarın açılması muhtemel

Ankara, 4 (Vatan) — Devlet Demiryolları idaresi kuvvetli ekipler çalıştırarak Ankara - İstanbul demiryolunun Geyve - Doğançay arasında bozulan 5 - 6 kilometrelik kısmın bir an evvel tamiri için uğraşmaktadır. Hattın Pazartesi veya Salı işlenmeye açılacağı tahmin ediliyor.

Yağmur dindi

Birkaç gündenberi muhtelif fasallarla devam eden yağmur Cumartesi gecesi büyük bir şiddet kesbetmiş ve saat 12 den sonra bardaktan boşanurca yağmura başlamıştır.

Bir âfet halini almaya başlayan yağmur dün öğleye doğru dinmiştir. Yağmurdan en fazla İstanbul Kaşımpaşa gibi alçak mahalleri zarar görmüş, bazı semtlerde tramvay seferleri durulmuştur. Su baskını en fazla Aksaray, Davutpaşa, Edirnekapi, Şehremini, Beşiktaş semtlerinde kendini göstermiş, su altında kalan bu yerlerden bir müddet için geçmeğe imkân bulunamamıştır.

Edirnekapi, Topkapı ve Yedikule tramvayları saat 9.15 e kadar işleyememiş, Beşiktaş semtine de 8.5 a kadar sefer yapılamamıştır.

Temizlik amelişi, sellerin getirdiği taş ve toprakla tıkanan yolları açmak için bütün gayretiyle uğraşmaktadır.

Yağan şiddetli yağmurlar neticesi birçok yerlerini su basan şehirden iki görünüş

Dünkü SPOR hareketleri

Lig maçları haftası olmadı için dün bir taraftan kupa maçları devam ederken diğer taraftan Almanyaya gidecek muhtelit takımı seğmek ve hazırlamak üzere iki takım arasında bir deneme karşılaşması yapıldı. Resmimiz bu maçtan güzel bir an gösteriyor. Bu hareketlerin tafsilâtı üçüncü sayfamızdadır.

Bazı mühim meseleler

Yazan : ZİYA ŞAKİR

— 92 —

(Fatih), haziranın ikinci cuma günü, muhteşem bir zafer alayla resmen şehre girdi. Artık, camii şekline ifraz edilmiş olan Ayasofya mabedinde, muazzam bir cemaatle cuma namazını eda etti. Ve dedebeli bir alaya, (Velâkerna) sarayına giderek, orada yerleşti. Asırlardanberi nice milletlerin ve nice hükümetlerin ordularına göğüs germiş olan (Kostantin kalesi), nihayet (Sultan Mehmed) ve onun kahraman askerlerinin kılıcı karşısında boyun eğmiş. Türklerin yenilmez gücü sayesinde, cihan tarihî büyük bir dönüm noktasına gelmişti.

Fakat bu büyük fethite en dik-kate sayan olan bir cihat varsa o da, galip Türklerin, mağlûp hristiyanlara karşı, gösterdikleri mer-dane ve âlicenabane hareketi... Türkler, yalnız bir büyük belde ve kale zaptetmemişlerdi. Onlar daha ziyade, mağlûbiyetin acısı ile kalp-leri sızıyan meys ve müteessir bir milletin göz yaşlarını da silmişler... Bizanslılara karşı ızhar ettikleri sefket ve bahşeyledikleri iltifetle, onların kalplerini de fetheylemişlerdi.

★

(Fatih) hakkında, bazı mühim meselelerin izahı

Mahza batabatlığını göstermek için, en ziyade (Bizans) ve (garp) tarihçilerinin rivayetlerine dayana-rak yazdığımız bu eserimiz bazı mü-him noktalarının izah edilmiş hak-kında, muhterem okuyucularımız-zıdan bir hayli mektuplar aldık. Bu, na binaen, yazılarımıza bir fasıl ilâvesine mecbur kaldık.

İstizah edilen meselelerden birin-cisi, (Fatih) in kullandığı silâhlar meselesidir. Bu da, gerek garp ve gerek garp tarihçileri arasında, pek muhtelif şekillerde nakledilmiştir.

Biz, bu mesele etrafında ıcrâ et-tiğimiz tetkikleri, şöylece hülasâ edebiliyoruz:

O tarihte Avrupa devletlerinin ordu teşkilâtı ve bu orduların silâh envayı yalnız kılıç, ok, mızrak, bal-ta gibi hafif silâhlara münhasır ol-duğu halde, henüz iki asırlık olan Osmanlı ordusu, hafif ve ağır ol-mak üzere muhtelif cins silâhlara malikti.

İlk teşekkül eden yenileri ordu-su; kılıç, ok, sapan, mızrak, Harbe, balta, teber ile teslihi edilmisti. Harpler birbirini takip ettikten ve bilhassa Avrupa ordularıyla karşı karşıya gelindikten sonra, tedricen bir çok silâhta girişildi. Harpler, den alınan ders ve tecrübeler üze-rine, yeni yeni silâhlar kabul edildi.

Hafif silâhlar, iki ye ayrıldı: Bir, (yakından kullanılan silâh-lar). Diğer de (uzaktan kullanılan silâhlar).

Yakından kullanılan taarruz silâhları, şunlardır: (Kürz) veya hut (topuz) — Valâ bu silâh, evvelce de vardı. Fakat, gayet ağır olmak üzere, sadece bir nevi kullanıldı. Sonraları, bunun muhtelif neveleri yapıldı.

İlk (gürz) ler, büyük ve demir bir güllüye, kuvvetli bir sap geçir-mekten ibaretti. Bu ağır silâh, is-lâh edildi. Daha küçükleri, daha kullanışlıları ve hattâ, memeli bombalar gibi, üzeri çıkıntılıları yapılarak bunlara, (topuz) adı ve-rildi.

Osmanlılar bir asır evveldenbe-ri (top) u biliyorlardı. (Birinci Sul-tan Murad) devrinde (hicretin 791 senesinde) büyük bir zaferle neti-celenen (Kosova meydan muhare-

Arkası var

— Eger benî dinlerseniz ve benimle evlenserseniz o zaman gelince baş yaşı birer kartı koca oluruz. İklimizin de saç-ları ağırtır, beraber kocarız. Bunun kor-kunç tarafı var mı?

— Askırmız ne olur? Biter değil mi?

— Hayır. Başka türlü bir sevgi olur. Gladys bu akşam çocukça konuşuyorsun, nuz.

— Ben çok genç iken kendime ahdettim ki: Yaşlanmağa başlayınca ken-dimi öldüreceğim demiştim. Keşki bunu yapasaydım.

Aldo tatlı ve şakacı şeşle alay ediyor ve onu öpüp seviyordu. Gladys gözleri kapalı bu sesi dinliyordu. Birdenbire "ar-tık dayanamadı ve hicrî bir hicrî ağla-mağa başladı:

— Aldo, çok müteessirim, çok meyu-sum, dedi.

— Neden sevgilim? Nene var. Bana bu yemin sebebi söyleyin de çaresine bakayım. Bana emniyetiniz yok mu? Ar-tık en yakın dostunuz den değil miyim?

Gladys yine ona sarıldı. Kucığına so-kuldu ve kuvvetle:

— Hayır hayır. Dostum değilisin, dedi. Dünyada en çok sevdiğim sevgilimsin.

Şehir Haberleri

Feci bir kaza

Bir kamyon, bir genci öldürdü

Dün Çemberlitahta bir gencin feci şekilde ölmesiyle neticelenen bir kamyon kazası olmuştur.

Kazanın tafsülü şudur: Soför Galibin idaresindeki 4347 numaralı yük kamyonu dün saat 14 te Çemberlitaş istikametine ge-lişken, Yenierler caddesinde 59 sayılı açığı dükkânında çıraklık eden 17 yaşında Kastamonulu Şevkiye çarpmıştır.

Bu esnada neye uğradığını an-lamıyan zavallı Şevkinin başı, kal-di-rim taşlarından hırdaş bir hale gelmiştir.

Kamyon hızlı gittiğinden kazayı müteakip hemen durdurulamamış ve Şevkiyi tekerlekler arasında 4 metre kadar sürüklemiştir.

Yaralı, ifade veremeyecek halde imdadı sıhhi otomobili ile Cerrah-paşa hastanesine kaldırılırken yol-da ölmüştür. Suçlu sofor yakalan-mış, hâdiseye müddetumumî mu-ayinelerinde Ziya Yazgan el koy-muştur. Ceset otopsi yapılması i-çin morga kaldırılmıştır.

Memurlara ucuz piring verilecek

Ankaranın bildirildiğine göre, memur, eytan, eramil ve tekalüt-lere ucuz ekmekten başka zahire verilmesi kararlaştırılmıştır.

Yakında memurlara ucuz fiyat-la ilk olarak piring verilecektir. Bu husustaki hazırlıklara başlan-mıştır.

Ekrem Göniç Pariste tevkif edildi

Ankaranın bildirildiğine göre, İspanyada dahil harp esnasında sahte evrakla Amerikalıların mem-leketini namına sipariş edilmiş gösterilen üç tayıyareyi İspanyol cümhuriyetlerine satan Ekrem Göniç, ve bu işte kendisine yar-dım eden biricik memurlarından Ruhi hakkında idai takibat yapılmış-tır. Ancak Ekrem, memleket haricinde olduğundan yalnız Ruhi mahkûm edilmiştir.

Ekrem Göniç, şimdi Pariste tev-kif edilmiş bulunmaktadır.

İcap eden diplomatik teşebbüs, ler yapılmış olduğundan kendisi memleketimize gönderilmek üze-re, redir.

Kahve ve çay

İki gün sonra İhisar idaresi tarafından satılacak

Öğrendiğimize göre İhisarlar İ-daresi, 7 teşrinievvelden itibaren çay ve kahve satışlarına başlıya-çaktı.

Kavruşulmuş ve çekilmiş kahve, nin kilosu 630, çayın kilosu nu da 1300 kuruşa satılacaktır.

Eskişehirde ekmek meselesi

Eskişehir (Vatan) — Karnenin kaldırılması, üzerine şehrimiz hal-kının ekmeklerini almak için zor-luklara maruz kaldığı ve fırınların önünde kalabalık olduğu görülmüş-tür. Bunun üzerine vilâyet ve be-lediye mahallî bir karne usulünün tatbik olunmasına karar vererek, mahalle müessesilerince halka kar-ne tevzi olunmuştur.

Yakın tarihten yapraklar

Ankara'da tevkifler

İleri gelenlerden 75 kişi, nasıl ve niçin tevkif edilmişlerdi?

Yazan: Cemal BARDAKÇI

(2 ve son)

Ankara'ya gelirken niçin ça-ğırıldığını ve orada ne ka-dar kalacağını bilmiyordum. Bu yüzden hazırlıksız gelmişim. Hem kazanın işlerine düzen vermek, hem de elbise, çamaşır getirmek üzere validen izin alarak Hay-manaya gittim. Beş gün sonra dön-düğümde başkomiser Mithat Bey yanına gelerek ben Haymanada iken Hürriyet ve İtilâf fırkası men-suplarından ve onların akrabala-rından, dostlarından 75 kişinin vi-lâyetin emriyle toplanarak Sarı Kış-laya hapsedildiklerini haer verdi.

Bu haberi alınca beynimden vurul-muşa dönmüştüm. Aklim başım-dan gitmişti. Ayagımın tozuyla hemen valiyeye koştum. Beni görü-s-ce:

— Aferin müdür, çabuk gel-di. Anlaşıyor ki, kazada işler yolunda gidiyor. dedi.

— Evet efendim. Orada yolun-da gidiyor. Fakat burada yoldan çıkmış.

— Ne olmuş?

— Emrinizle yetmiş beş kişi tevkif edilmiş.

— Ha, şu İtilâfçılar ve arka-daşları değil mi?

— Evet efendim. Bunların tev-kif edilmelerini gerektiren sebepler nedir beyefendi?

— Millî hareketler alehinde bulunuyorlarmış.

— Bu hususta maddi ve kandi-riyel deliller elde edilmiş midir?

— Hayır. Yalnız kolorduya bu-yolda bir çok ihbarnameler gön-derilmiş. Kumandan vekilli bu ih-barnamelere dayanarak bu adam-ların tevkif edilmelerine lüzum gösterdi. Biz de hepsini topladık.

Sarı Kışlada misafir ettik.

— İhbarnameler tanınmış, belli kimseler tarafından mı gönderil-miş?

— Hayır, bir kısmı imzasız, bir kısmında da fakma imzalar var.

— Şu halde bu ihbarların, millî hareketin dostları tarafından de-gil, düşmanları tarafından ve bu hareketi daha doğarken boğmak maksadıyla yapıldığına hükmetmek icap eder Beyefendi.

— Bu hükmü de nereden çı-kardınız?

— Efendim biliyorsunuz ki, İs-tanbul hükümeti ve onun yar-dakçıları, Anadolu'da beliren kar-tuluş hareketine önyak olanla-ra ve onların etrafında toplanan-lara itihâtlılık damgası vur-u-yorlar. Bunların memleketi kur-tarmak değil, iktidar mevkilli tekrar ele geçirmek maksadını güttüklerini iddia ediyorlar. Akıl-larınca, bu kabl iddia ve propa-gandalarla, on yıldır fırka kavg-a-larından, boğuşmalarından bir-miş, usanmış, istikrar etmiş ve o kavgaların doğurduğu hesapsız felâketlerden, facalardan yüreği yamış olan milletin Mustafa Ke-mal Paşa tarafına gemesine ma-ni olabileceklerini sanıyorlar. Şin-di biz buradaki itilâfçıları tevkif etmekle İstanbuldakilerin ekneke, lerine yağ sürmüş, onların iddia-larının doğruluğuna inkâr edil-mez bir delil vermiş olduk. Halk, duyduklarımız meğer doğru imiş, bunlar itihâtlı olmasaydılar, itilâfçıları hapsedmekle işe başla-

mazlardı, diyecek. Halbuki biz ne itihâtlıydık, ne de itilâfçı, değil mi Beyefendi.

— İtilâfçı da değiliz. İtilâfçı da. O halde biz neyiz?

— Tevhîtiyiz.

— Nasil, nasil?

Bu kelime, dededen, babadan seyyah olan Yahya Galip Bey'in pek hoşuna gitmişti. Tekrar ettim.

— Tevhîtiyiz efendim, siyasi, hattâ şahsi bütün anlayışlarımızı ortadan kaldırarak milletin tek, mil fertlerini tek bir maksat, memleketi kurtarmak maksadı etrafında, millî hareket bayrağı altında toplamak, birleştirmek, parçalanmaz bir kaya haline getirmek zorundayız. Millî birliği sağlamadan içinde bulunduğumuz felâketli durumdan sıyrılıp çıka-mayız. Halbuki elde maddî ve kati deliller bulunmadan bir kır-sım yurddaşları sırf itilâfçıdır diye tevkif etmekle biz bu zaru-retin tamami aksini, ziddini yapı-mış oluyoruz. Bu hareketimiz mil-lelin içine yeni bir nifak salacak, kurtuluş umutlarını yok etmeye de zayıflatacaktır.

— Haklısın müdür, yalnız, de-dim gibi bu adamların tevkifine vilâyet değil, kolordu lüzum gör-dü. Sen şimdi kalk, kolorduya git, Mahmut Beyi gör, derdini an-lat. Onu her halde kandır da mevkıfları hemen salıverelim.

Hakana teşekkür ederek elini öptüm. Kolordu karargahına git-tim.

Kolordu kumandanı Ali Fuat Paşa, o sıralarda galiba Eskişehir tarafında bulunuyordu. Kendi-sine fırka kumandanı kaymakam Mahmut Bey vekâlet ediyordu.

Sonraları Geyve boğazında âşle-rin kurşunu ile şehit olan Mahmut Bey, mert, cesur, vatansever bir

askerdi. Hakana söylediklerimi o-na da tekrarladım.

— Doğru söylüyorsunuz müdür bey, düşünceleriniz ben de or-tak olurum. Yalnız biliyorsunuz ki burada bir kolordu var, ama asker yok. İsmi var, cismi yok. Ka-bilinden bir şey, bu sebeple her-hangi bir ayaklanma ihtimaline karşı ihtiyat tedbirleri almak zo-rundayım.

— Efendim, ben her gün hemen herkesle, her çeşit yurttaşla gö-rüşüp konuşuyorum, düşüp kalkıyo-rum. Sizi temin ederim ki her-hangi bir ayaklanma imkân ve ihtimali yoktur.

— Pekâlâ mademki ısrar edi-yorsunuz, öyle olsun. Yalnız bu adamların sorgusuz, tahkiksiz he-men salıverilmelerini doğru bul-muyorum. Evvelâ, kendilerini sor-guya çekiniz. Suçlu olmadıkları anlaşıldığı için serbest bırakılmış-olsunlar.

Kolordu hukuk müsaviri Hü-seyin Cudi Bey de alarak Sarı Kış-laya gittim. Mevkıfları sorguya çekmeye başladık.

Soruyorduk: Sen millî hareket alehinde bulunmuşsun? Efen-dim hiç bir vakit böyle bir ha-reketle bulunmadım. Akıldan bile geçmedi... cevabını alıyorduk.

Elimizde bir ipucu bulunmadığı için sorguları çoğaltmak, tahki-katı derinleştirmek mümkün ol-muyordu. Dört beş kişilin, bu a-rada (Muhsin Bey) adına ihtiyar bir emekçi miralayın ifâdelerini aldık, hele bu ihtiyar askerin tev-kifinin sebebi öğrenince ağladı.

Kim gördükten sonra kalem elim-den atarak Ankara'ya döndüm.

Mahmut Beyi görerek, böyle tek sorgulu ve cevaplı tahkikin gü-lünce mahiyetini kendisine an-lattım. Mevkıfların heimen ser-

(Devamı 3 üncüde)

Çala Kalem

Altmışaltıya bağladılar

Dün Stalingrad muharebesinin altmış altıncı günüyü. Lon-dra radyosuna göre Moskovada bu-lunan Amerikalı bir muhabir Stalin-grad muharebesinin son safhalarını şöyle anlatıyor:

— Stalingrad'da Almanlar nereye yüklenirlerse Ruslar başka taraflar-da taarruza geçiyorlar. Almanlar derhal Rusların taarruza geçtikleri noktaya karşı hareketle gemek ü-zere yüklenildikleri yerden oralara asker naklediyorlar. Bu sefer de Rus-lar yükün hafiflediği yerlere taarruz ediyorlar. Bu suretle Stalingrad mu-harebesi bugün tamamlanmış ve şat-ranç oyununa benzemektedir. Rusla-rın ise dünyanın en iyi şatranççıları olduğu malumdur.

Stalingrad muharebesinin madem ki oymunları tırtılı başladı, ben de buna uyarak altmış altıncı gün ve-silesile kaydedeyim:

Ruslar Stalingrad muharebesinde Almanları şimdilik altmış altıya bağ-ladılar, bakalım bundan sonrası ne olacak?

TABİİ BİR ŞEY Stalingrad'da harbeden 61 inci Sov-

yet tümeni komutanının bir emirna-mesi Almanların eline geçmiş. Bu e-mirname: "Savaş esnasında ölen subay ve erlerin paltos, elbise ve me-şin takımları çıkarılmıdır" denili-yormuş.

Hiçbir yerde dünyalık kıyafetle âhirete geçmek âdet olmadığına göre Rus komutanının emirnamesin-de ben hiçbir aykırılık görmüyorum.

DENİZCİLERİN TECRÜBESİ Denizciler derler ki: "Yeni ay - gökteki ay - gördüğün zaman ha-va nasılsa öteki aya kadar havalar umumiyyetle ona benzer."

Yeni ay - Ben Birinciteşin'i ka-çırıyorum - başladığı zaman Ame-rikalılar Yeni Ginede, İngilizler Si-mal Afrikasında taarruz hareketle-rinde bulundular. Hattâ Stalingrad-da bile Rusların bir taarruza haber verildi. Almanya ve Fransa üstüne hava akınları yapıldı. Yani şöyle böyle ay başladığı zaman teşebbüs daha fazla muhteflikler tarafında gi-bi göründü.

Bakalım, Birinciteşin, müteak-kibin ayı mı olacak?

Tatışert

bir his duyuyorum. Benim nasıl bir ka-dın olduğumu bilen ve hatırlayan belki de bütün dünyada bir siz varsınız. Uta-nyorum. Çok utanıyorum. Yalnız sizi bir vakitler beni çok sevmiş olan sizi çağır-mağa cesaret edebiliyorum.

Bu satırları hem yazdı. Hem de sonra şöyle düştü:

— Beni unutmuyorsun. Artık şimdi o da ihtiyarlamıştır. Her şeyden bütün ihtiras-lardan kurtulmuştur. Halbuki ben hâlâ cehennemde yanıyorum. O ise sakin ve mesut bir ihtiyar olmuştur. Beni anlar mı acaba? Bu cehennemde yamnak çok korkunc! Ne olur ben de ihtiyarlığı ve bunun verdiği huzur ve sükûnu kabul etseydim. Bu çocuğa Bernard'a karşı olan borcumu ödeyeceğim. Dünyada bir ananın yapabileceği her fedakârlığı onun için yapacağım. Marie Therese de ya-saydı. Bundan fazlasını yapamazdı. Fakat buna karşılık Bernard da sussun. Aldo'ya bir şey söylemesin...

Sabah karşı mektubu çekmesine koy-du. Kapanı. Hiçbir zaman bu mektubu Besuchamp'a göndermeğe cesaret ede-memistir.

Başka karşı mektubu çekmesine koy-du. Kapanı. Hiçbir zaman bu mektubu Besuchamp'a göndermeğe cesaret ede-memistir.

Sabah karşı mektubu çekmesine koy-du. Kapanı. Hiçbir zaman bu mektubu Besuchamp'a göndermeğe cesaret ede-memistir.

Başka karşı mektubu çekmesine koy-du. Kapanı. Hiçbir zaman bu mektubu Besuchamp'a göndermeğe cesaret ede-memistir.

Arkası var

Tilki kardeşin ye-ni hikâyelerinden

Bayan tilki (Bay tilkiyi dü-rerek) — Haydi koca, kalk! Böyle bir günde bu kadar uyuduğun yetmiş artık!

Bay tilki (Esneyerek sırtını dö-ner) — Brak yahu, biraz uyku-mu alayım... (Horlamağa başlar).

Bayan tilki (Yine dürterek) — Haydi, tenbelliği bırak! Uykunu baş-ka bir gün alırsın, böyle bir günde...

Bay tilki (On ayakla gözlerini oğuşturarak) — Böyle bir günde mi dedin? Ne var ki bugün?... Stalin-grad mı düştü yoksa?

Bayan tilki — İlahi koca, Stalin-grad düştüğü zaman seni kaldırmak lâzım gelse daha gülerce uyuyabi-lirsin.

Bay tilki (Yatağının içinde de-ğularak) — Peki, nedir öyleyse?

Bayan tilki — Küçük oğlumuz, â-det ve taamüllerimizden olduğu ü-zere, bugün okuyup öğrenme çağı-rına girdi. Yine âdet ve taamüllerimizden olduğu üzere, ona her türlü hile ve desiseyi, yüze gülüp saman altından su yürütmeyi, boş şeylerle uğraşmayıp kârlı işleri peşinde ko-y-mayı, en ufak fırsatı kaçırmamayı öğretecek hocayı bulmak senin va-zifendir. Anladın mı şimdi, kalk ba-kalım.

(Bay tilki yatağından fırlar, acele giyinir ve sokaka çıkar).

★

(Bayan tilki, yavru tilkiyi giydi-rir kuşatırken kapı açılır; Bay tilki, kerli ferli, şımanca bir adama yol vererek içeri girer).

Bay tilki — Kardeşim, oğlumuza istediğinden âla bir hoca bulup ge-tirdim.

Bayan tilki — A, a, a... Ayol, bu bizden değil, insan soyundan...

Bay tilki — İnsan soyundan amma kardeşim, kurnazlıktan, hilebazlık-tan, desassılıktan yana soyumuzdan olanlara taş çıkartır...

Bayan tilki — Ya?... Kim bu?

Bay tilki — Vurguncu... (Yavru tilkiye hitapla) Haydi oğlum, öp ho-canın elini...

KÖR KADI

Feshane fabrikasında bir kaza

Dün sabah saat 10.5 ta Eyüp'teki Sümerbankın Feshane dokuma fabrikasında bir iflak olmuştur. Potaların biri iş esnasında gidet-le patlamıştır. Bu esnada Ahmet adında bir işçi arkasından ve sırt-tından ağır surette yaralanmıştır. Diğer bir işçi de gözlerinden yara-lanmıştır.

Her iki yaralı da derhal hasta-neye kaldırılmıştır.

Yaralıların hayatlarından ümit kesilmiştir. Tahkikata devam edil-mektedir.

İzmir köylerinden birinde bir cinayet

İzmir (Vatan) — Vilâyetin köylerinden birinde kız kaçırma-ğı yüzünden bir cinayet işlenmiştir. Cinayetin tafsülü şudur:

Menemenin Helvacı köyünden Hüseyin Dağı adında bir genç aynı köyden 16 yaşında Ümmü'ye kaçır-mak için kızın yattığı, bağ bahçe-sine gitmiş ve hiç bir şey söyleme-den tabancasını çekerek Ümmüye üç el ateş etmiştir.

Ümmü yaralanmış, bunun üzeri-ne Hüseyin, kerdışini yakalayarak kaçırmağa istemmiştir. Silâh sesini ve kardeşinin feryadını duyan kızın ablası Fatma gelmiş, Hüseyin ona da ateş ederek biçare kadını yere sermiştir.

Azılı katil, vakadan iki saat son-ra yakalanmış ve zavallı Ümmü hastaneye kaldırılmıştır.

TAKVİM 5 BİRİNCİTESİN 1942 PAZARTESİ

AY 10 — GÜN 278 — HİZR-153 RUM 1358 — EYLÜL 22 HİCRİ 1361 — RAMAZAN 24

VAKİT ZEVALİ EZANİ GÜNEŞ 7.01 12.13 ÖĞLE 13.07 6.16 İKİNDİ 16.19 9.31 AKŞAM 18.46 12.00 YATSI 20.17 1.30 İMSAK 5.23 10.36

Sadakat Fıtr Kuruş Para Buğday unundan 63 20 En iyi İyî Kuruş Kuruş 200 184

RETZAKI 200 184

RETZAKI 200 184

RETZAKI 200 184

RETZAKI 200 184

RETZAKI 200 184

Fen ve harp

Fennin vatani yoktur, derler. Buna fen harp de tanımaz diye bir ilave yapılabilir. Aşağıdaki hâdiseye buna en iyi bir misal olarak vaziyettedir:

Geçenlerde küçük bir köyde oturan bir Macara garip bir hastalık arz olmuştur:

Oğle vakti yaklaşıncı Franz isim-li bu adam uyumuya yatıyor ve saat ilerledikçe kalbi yavaşlaymaya, kan cereyanı durmaya başlayıyor ve bir müddet sonra hiçbir hayat eseri gös-termez oluyormuş.

Geceyi böyle geçiren hasta, sabah güneş doğarken tekrar canlanıyor-muş.

İşte bu mühim hâdiseyi tetkik için Amerikalı alimlerden mürekkep bir heyet harp halinde oldukları Maca-ristan'a varmışlar ve Macar meslek-dagılarla geceli gündüzlü çalışıyor-larmış.

SERCE

JEZABEL

İhtiyarlamak istemiyen Kadın

Yazan: Irene Nemirovsky

sözlerine kulak asma. Bugün biraz üzöl-düm. Elbisen fena dikildi, bir bilezik kay-bettim. İşte böyle saçma şeyler beni si-nirlendirir.

— Sen çok şımarık bir çocuksun Gla-dys, çok şımarık.

— Benimle alay etme. Hayatta ben de çok istirap çekmişim.

— Neden bana bunları hiç anlatmadın?

— Niçin bu geçmiş anlatayım. Ne lüz-umu var. Aldo bu gece gitme. Benimle kal.

— Nasıl istersen öyle olsun.

Sahibi ve Neşriyat Müdürü: Ahmet Emin YALMAN
Vatan Neşriyat Türk Ltd. Şti. Vatan Matbaası